

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Člankovina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.958

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 24. januarja 1928.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 10.

Za trgovce točilce alkoholnih pijač.

Ker so nekateri trgovci, ki so si pridobili pravico točenja alkoholnih pijač v zmislu § 82. pravilnika o gostilnah in kavarnah, vplačali pri posameznih gostilničarskih zadrugah in korporacijsko pristojbino, se je Gremij trgovcev v Ljubljani obrnil na obrtno oblast s prošnjo, da ta opozori gostilničarske zadruge, da nikakor niso upravičene pobirati od trgovcev točilcev alkoholnih pijač in korporacijsko pristojbino, ker morajo biti le-ti že včlanjeni pri pristojnem gremiju trgovcev. Na svojo vlogo je prejel gremij od mestnega magistrata v Ljubljani prepis sledeče, na Zadrugo gostilničarjev v Ljubljani naslovljene vloge:

»Zadrugi gostilničarjev, kavarnarjev itd., načelnik g. Fran Keršič

v Ljubljani.

Gremij trgovcev v Ljubljani je s svojo vlogo z dne 2. januarja 1928 sporočil mestnemu magistratu, da je zadruga gostilničarjev svoj čas od vseh trgovcev, ki so si pridobili v smislu § 82. pravilnika o gostilnah in kavarnah pravico točiti v zvezi s svojo trgovino alkoholne pijače na stojišče goste in čez ulico, zahtevala, da morajo biti člani gostilničarske zadruge. Plačati so morali pri tej zadrugi in korporacijsko pristojbino v znesku Din 1000.— ter vsakoletno združno doklado. Gremij trgovcev smatra, da je bila ta zahteva gostilničarske zadruge v zakonu neutemeljena, ter prosi obrtno oblast, da pozove gostilničarsko zadrugo, naj vrne vsem tem trgovcem svoječasno vplačano in korporacijsko pristojbino, kakor tudi vse vplačane združne doklade.

Z ozirom na to odloči mestni magistrat na podlagi §§ 107. in 127. obrtnega reda, da točilci iz § 82. pravilnika o gostilnah in kavarnah niso dolžni plačati pri tej zadrugi in korporacijske pristojbine in združnih doklad.

Točilci iz § 82. pravilnika ne posedujejo nikakega obrtnega lista in nikake koncesije niti po obrtnem redu niti po zakonu o žganjetočih z dne 23. avgusta 1881, drž. zak. št. 62, temveč izvršujejo to točenje na podlagi osebne in točilne pravice, podeljene jim po določilih cit. pravilnika, ki pa o kaki združni pripadnosti ne govori nikjer. Izvršujejo pa to točenje po § 82. pravilnika izrečno le kot postranski posel v zvezi s svojim glavnim obrtom, t. j. za trgovino, v katero so včlanjeni že v trgovskem gremiju. Njihovega obratovanja ni smatrati kot izvrševanje dveh obrtov, kojih vsak bi pripadal drugi zadrugi, temveč je v smislu § 82. točenje alkoholnih pijač le del njihovega trgovskega obrta, vsled česar predpisu § 107. obrtnega reda popolnoma zadošča s tem, da so člani trgovskega gremija.

Vrhu tega pa je veliki župan s svojo okrožnico z dne 14. novembra 1927 O. br. 1251 izrekel, da so bile trgovcem z mešanjem in spekerijskim blagom ter branjevcem točilne pravice nepravilno podeljene in je zato naročil, da se vsem tem trgovcem na podlagi § 82. pravilnika izdane potrdila o primernosti lokala preklicajo, kar je mestni magistrat s svojim odlokom z dne 6. decembra 1927, št. 33170, tudi storil, vsled česar bodo vsi trgovci točilne pravice zopet izgubili. Če pa kdo obrtne pravice, za katero je pri-

pristojni zadrugi že plačal in korporacijsko pristojbino, ne dobi ali jo, ker je bila nepravilno podeljena, zopet izgubi, mu mora po § 107. obrtnega reda zadruga to pristojbino vrniti.

Točilcev iz § 82. pravilnika torej od vsega začetka ni bilo smatrati za obligatorne člane gostilničarske zadruge; če pa so vključili temu k tej zadrugi pristopili, jim mora zadruga vse, kar so plačali, vrniti, ker se jim je nepravilno podeljena pravica zopet odvzela.

S tem se zadruga obvešča z dostavkom, da je proti temu odloku dopustna pritožba na velikega župana ljubljanske oblasti tekom 14 dni računši od dneva po vročitvi tega odloka. Vložiti bi bilo pritožbo pri mestnem magistratu. — Magistratni direktor: podpis.

Na podlagi gornjega odloka mestnega magistrata poziva Gremij trgovcev v Ljubljani in za ljubljansko okolico, naj vsi trgovci - točilci alkoholnih pijač, ki so plačali kakršnosobodi in korporacijsko pristojbino in združno doklado posameznim gostilničarskim zadrugam, zahtevajo vrnitev teh pristojbin.

Reorganizacija bolniškega zavarovanja.

O potrebi reorganizacije bolniškega zavarovanja bi bilo brezpredmetno govoriti. Zahteva po reorganizaciji se je že dovolj povdarjala in utemeljevala kakor s strani gospodarstva, tako tudi s strani delavcev. Kakor znano je dobil g. minister za socialno politiko s finančnim zakonom za leto 1927/28 pooblastilo, da izda naredbo o reformi bolniškega zavarovanja. Priprave za to reformo se vodijo v ministrstvu za socialno politiko že del časa, toda doslej se ni moglo niti približno zaznati, v kakih smereh se bo izvedla nameravana reforma. Zato bo brez dvoma zanimal vsakega gospodarja in komunike, kojega je izdala tozadevno Zveza industrijev v zadnji svoji okrožnici in ki pravi:

»V Ministrstvu za socialno politiko se pripravlja Uredba o reformi bolniškega zavarovanja na osnovi pooblastila v členu 283. Finančnega zakona za leto 1927/1928.

Okrožni uradi za zavarovanje delavcev, ki izvajajo sedaj bolniško zavarovanje kot krajevni organi Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, naj postanejo po reformi samostojni nosilci bolniškega zavarovanja. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, ki je sedaj absolutni gospodar nad vsemi panogami delavskega zavarovanja, naj obdrži glede bolniškega zavarovanja zgolj funkcije nadzorne oblasti.

Mi smatramo, da bo taka reforma ugodno učinkovala na razvoj bolniškega zavarovanja, ki je brezdvomno najvažnejša panoga vsega socialnega zavarovanja. Stroga centralizacija zavarovanja v Osrednjem uradu v Zagrebu, kakor jo je uvedel Zakon o zavarovanju delavcev od 14. maja 1922 leta, ni prinesla zaželenih uspehov. S svojim velikim in birokratičnim aparatom je centralizacija izvajanje zavarovanja bolj ovirala nego pospeševala. Številni Okrožni uradi so zaključili v zadnjih letih svoje poslovanje z znanim deficitom, ki se je kril iz poslovnih pribitkov aktivnih Okrožnih uradov. Razumljivo je, da pri taki vsekar predaleč idoč vzajemnosti poedi-

ni zavarovalni zavod nima pravega interesa na ugodnem poslovnem zaključku. Po reformi bo moral vsak Okrožni urad, ki bo zaključil poslovno leto z deficitom, v prvem redu sam poskrbeti za kritje deficita, dočim bo mogel zahtevati prispevek iz skupnega rezervnega fonda le tedaj, ako bo deficit dokazano povzročen po izrednih okolnostih.

Reforma, ki se pripravlja v Ministrstvu za socialno politiko, je po našem naziranju le prvi korak v pravcu saniranja bolniškega zavarovanja. Po besedilu zakonskega pooblastila se more namreč sedanja reforma nanašati le na organizacijo tega zavarovanja. Mi smatramo, da bo neizogibno potrebno čim prej pristopiti tudi k reviziji materialnih odredb Zakona o zavarovanju delavcev. Nekatere daja-

ve, katere predpisuje ta zakon, so nesporno previsoke. Posebej naj omenimo, da škoduje uspešnemu izvajanju zavarovanja okolnost, da veljavni zakon ne predvideva absolutne karentne dobe, temveč le relativno karentno dobo. Saj je splošno znano, da postoji ravno pri kratkih obolenjih v največji meri možnost zlorabe zavarovanja. Z ozirom na te neugodne okolnosti za enkrat žal ni misliti na znižanje prispevne tarife za bolniško zavarovanje. Tembolj moramo vztrajati pri zahtevi, da se čimprej pristopi k reformi materialnih odredb Zakona o zavarovanju delavcev.

Kakor smo informirani, je Zveza industrijev sodelovala pri pripravi reorganizacije bolniškega zavarovanja po svojem zastopniku, pa je zato gornja informacija absolutno točna.

Izenačenje neposrednih davkov.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je naslovila na slovenske poslance sledečo spomenico:

»Dosedanje neumorno prizadevanje slovenske parlamentarne delegacije, da čimbolj prilagodi zakon o neposrednih davkih potrebam in interesom Slovenije, daje zbornici povod, da se obrača na vse slovenske poslance s prošnjo, da bi izvolili pri končni obravnavi tega zakona posvetili svojo pozornost naslednjim vprašanjem:

1. Hišni davek.

Za kraje, v katerih se je že dosedaj plačeval ta davek po višini najemščine, pomenjajo nova merila res izdatno olajšanje. Nasprotno pa pomenja davek v nameravani obliki precejšnjo novo obremenitev za kraje, v katerih se je dosedaj plačeval hišni davek v obliki hišno-razrednega davka po številu stanovanjskih sob. Ta davek se plačuje sedaj na deželi od vseh hiš in vseh stanovanjskih prostorov, ki niso oddani v najem, in znaša na primer:

za 1 stanovanjski prostor s 70% pribitkom Din 3'82;
za 2 stanovanjska prostora s 70% pribitkom Din 5'10;
za 3 stanovanjske prostore s 70% pribitkom Din 6'37;
za 4 stanovanjske prostore s 70% pribitkom Din 12'75;
za 5 stanovanjskih prostorov s 70% pribitkom Din 14'02.

Namesto hišno-razrednega davka v tej izmeri bode plačevali po novem zakonu hišni davek, ki se bo odmerjal po višini najemne vrednosti, za vse hiše na deželi, ki niso oddane v najem.

Ker bodo nameravanega hišnega davka oproščene vse kmetijske hiše v kmetijskih občinah, bo nova obremenitev zadela vse ostale sloje, v prvi vrsti trgovce in obrtnike na deželi.

Obremenitev bo tem občutnejša, ker se bo davek odmerjal po najemni vrednosti, ki daje davčnim organom kolikor toliko pravice prostega prevdarka in s tem možnost neenakomerne ocene in obremenitve.

Ocenjevanje najemne vrednosti stanovanjskih prostorov bi bilo na vsak način preprečiti in nadomestiti s tarifnim davkom, ki naj bi znašal za vsak stanovanjski prostor, ki ni oddan v najem v krajih, ki jih naveda člen 37. načrta zakona.

a) v odstavku št. 1 90 Din
b) v odstavku št. 2 60 Din
c) v odstavku št. 3 30 Din

Za primer, da bi ta izprememba ne bila izvedljiva za vse kraje, naj se določi tarifni davek 30 Din za vsak v na-

jem neoddan stanovanjski prostor vsaj na deželi, to je za kraje, v katerih so kmetijske hiše tega davka oproščene.

Obremenitev takih hiš bi bila po našem predlogu skoro 10 krat večja, nego je dosedanja obremenitev, kljub višjemu donosu pa bi bila odmera skrajno enostavna in bi izključevala vsako samovoljnost in neenakomernost.

2. Davek od podjetij in obrtov ter poklicev.

Podpisana zbornica je za presojo nove obremenitve sestavila pregled obremenitve trgovine, industrije in obrti po sedanji občni pridobitni in dohodnini in po bodočem davku od podjetij, obrtov in poklicev.

Pregled kaže, da bo bodoča obremenitev višja napram sedanji v najnižjih in pri najvišjih stopnjah.

Višja obremenitev znaša:

1. pri davkoplačevalcih, ki naj plačujejo 10% davek pri dohodku a) 20.000 dinarjev Din 223'25, b) pri dohodku Din 25.000.— Din 171'55;

2. pri davkoplačevalcih, ki naj plačujejo 8% davek pri dohodku a) 20.000 dinarjev Din 223'25, b) pri dohodku Din 24.000.— Din 187'20;

3. pri davkoplačevalcih, ki naj plačujejo 6% davek, znaša pri dohodkih 12.000 Din višja obremenitev Din 12'18.

Pri nižjih dohodkih je razlika večja. Posebno velika je pri dohodkih do 6000 dinarjev, od katerih se ne plačuje dohodnina.

Po statistiki za dohodnino za l. 1926 je v Sloveniji od 31.180 oseb, ki so imele preko 6000 Din dohodkov, dohodke do 25.000 Din je imelo 29.014 oseb, to je približno 90%. To kaže, da bi pri uveljavljanju nameranih davčnih meril plačevalo 90% davkoplačevalcev z najnižjimi dohodki višji davek nego dosedaj, ko se je pobirala občna pridobitna in dohodnina. Pa tudi v višjih stopnjah je nameravana obremenitev samo nekoliko nižja nego dosedaj in je olajšanje ravno pri dohodkih, kakršnih je v nadaljnjih stopnjah največ v Sloveniji, jako neznatno.

Od izenačenja neposrednih davkov pričakujejo trgovci, industriji in obrtniki v Sloveniji izdatno znižanje sedanjih davčnih bremen. V povojni dobi so ti stanovi nosili tako občutno davčno breme, da so ravno prekomerni davki pospešili gospodarsko krizo in onemogočili vsak razvoj trgovine in obrtnosti. Bodočnost Slovenije je v obrtnosti in trgovini in le, če bo obrtnost in trgovina napredovala, smemo Slovenci z mirnim srcem gledati v bodočnost. Napredek je pa odvisen med drugim tudi od tega, da se davki, ki zadevajo te go-

spodarske panoge, urede tako, da bodo v polni meri ustrezali plačilni zmoglosti trgovcev in obrtnikov. Sedanja davčna merila gredo preko mere dajatev, ki bi jih smela država terjati od davkoplačevalcev, ako noče izpodrežati pogojev za prospeh trgovine in obrli. Kako previdno se postopa v državah, ki se zavedajo važnosti trgovine in obrlnosti za narodno gospodarstvo, nam dokazuje češkoslovaški davčni zakon. Na Češkoslovaškem znaša pridobnina in dohodnina pri dohodkih 25.200 Din le 2'68%, pri dohodkih 50.400 Din le 4'16% in pri dohodkih 100.000 Din le 6'7%.

Pri nas pa naj znaša novi davek z dopolnilnim davkom vred v I. skupini: pri dohodkih 25.000 Din 3.100 Din, to je ca 12½ %;

pri dohodkih 50.000 Din 6.550 Din, to je ca 13 %;

pri dohodkih 100.000 Din 14.550 Din, to je ca 14½ %.

V II. skupini:

pri dohodkih 24.000 Din 2.490 Din, to je ca 10 %;

pri dohodkih 48.000 Din 5.310 Din, to je ca 11 %.

Te številke jasno kažejo, da je nameravana obremenitev preostla, posebno ako se uvaža, da se bodo na osnovni davek pobirale še avtonomne doklade, ki tudi pri maksimiranju dosežejo 300%. Pri taki izmeri doklad se poviša davčna obremenitev pri 10% osnovnem davku za 300% in pri 8% osnovnem davku za 24%, tako da bi v I. skupini znašala pri dohodkih 25.000 dinarjev ca 42%, pri dohodkih 50.000 dinarjev ca 43% in pri dohodkih 100.000 dinarjev ca 44½ %. Taka obremenitev je nevydržna.

Da se nameravana obremenitev vsaj nekoliko omili, predlagamo:

a) da se osnovni davek v vsaki skupini zniža vsaj za 2 %;

b) da se omeji pobiranje avtonomnih doklad samo na polovico osnovnega davka.

3. Davčni odbori.

Po časopisnih poročilih se je vprašanje davčnih odborov sicer zadovoljivo uredilo v tem zmislu, da tvorijo večino davčnega odbora izvoljeni člani, vendar pa so poročila toliko nepopolna, da si nismo na jasnem, je-li občinski odbor dolžan one člane, katere izbere on, izbirali iz vrst davkoplačevalcev, za katere davčni odbor v prvi vrsti posluje, to je iz vrst trgovcev, industrijcev in obrtnikov.

Ako ta dolžnost v načrtu ni izredno slatuiran, prosimo, da se v tem zmislu načrt še naknadno popolni.

Zbornica se zaveda važnosti neposrednih davkov za gospodarstvo na eni in za državo na drugi strani. Zato se ni nikdar upirala dejstvu, katere je smatrala, da so upravljena in da ne presc-

gajo pravične izmere. Ako se sedaj izreka proti navedenim določilom novega zakona, je primorana to storiti, ker so v preizdalni meri prizadeli interesi trgovine in obrli.

Ob izenačenju neposrednih davkov so se zadoslno zavarovali interesi zemljiških posestnikov in družb. Edino trgovci in obrtniki — vsaj večina od njih — naj bi plačevala še višje davke nego

dosedaj. Zbornica kol zakonila zastopnica trgovine, obrli in industrije vsled tega protestira proti višjim bremenom, katere bodo zadela trgovce in obrtnike iz preureditve hišnega davka in s previsokimi davčnimi merili davka od podjetij in obrtov in prosi vse slovenske poslance, da se ob skupščinski razpravi zavamejo za znižanje trgovini in obrli namenjenih prekomernih bremen.

Primerjava sedanje in bodoče davčne obremenitve za trgovino, obrt in industrijo.

Sedanja obremenitev:				Bodoča obremenitev:			
Dohod.	Občna pridobnina (trgovina 3%, obrt 1%)	Dohodnina	Skupaj	Osnovni davek	Dopolnilni davek	Skupaj	Razlika napram sedaj
Trgovina, obrt in industrija (10%)							
20.000	600	1.626'75	2.226'75	2.000	450	2.450	+ 223'25
25.000	750	2.178'45	2.928'45	2.500	600	3.100	+ 171'55
30.000	900	2.935'97	3.835'97	3.000	750	3.750	— 85'97
40.000	1.200	4.430'50	5.630'50	4.000	1.150	5.150	— 480'50
50.000	1.500	5.770'50	7.270'50	5.000	1.550	6.550	— 20'50
80.000	2.400	10.670'—	13.070'—	8.000	3.150	11.150	— 1.920'—
100.000	3.000	13.618'—	16.618'—	10.000	4.550	14.550	— 2.068'—
120.000	3.600	16.566'—	20.166'—	12.000	6.150	18.150	— 2.016'—
150.000	4.500	20.988'—	25.488'—	15.000	9.150	24.150	— 1.338'—
250.000	10.000	35.728'—	45.728'—	25.000	21.150	46.150	+ 9.422'—
500.000	20.000	72.578'—	92.578'—	50.000	51.150	101.150	+ 8.572'—
Obrt z več nego 4 pomočniki (8%)							
20.000	300	1.626'75	1.926'75	1.600	450	2.050	+ 223'25
24.000	240	2.062'30	2.302'30	1.920	570	2.490	+ 187'20
30.000	300	2.935'97	3.235'97	2.400	750	3.150	— 85'97
36.000	360	3.894'50	4.254'50	2.880	990	3.870	— 384'50
48.000	480	5.502'50	5.982'50	3.840	1.470	5.310	— 672'50
Obrt z manj nego 4 pomočniki (6%)							
6.000	60	—	60'—	360	120	480	+ 420'—
12.000	120	738'18	858'18	720	250	970	+ 12'18
18.000	180	1.339'60	1.519'60	1.080	400	1.480	— 39'60
24.000	240	2.062'80	2.302'80	1.440	570	2.010	— 292'80
30.000	300	2.935'97	3.235'97	1.800	750	2.550	— 685'97

VIII. LJUBLJANSKI VELESEJEM.

VIII. Ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem se vrši od 2. do 11. junija letos. Te dni je uprava razposlala vsem znanim ji naslovom povabila na sodelovanje kot razstavljalca in jim priložila prijavitne tiskovine. Kdor pošiljke ne bi bil dobil, naj tiskovine takoj zahteva od urada Ljubljanskega velesejja. Letos se velesejem vrši cel mesec prej nego lani. Zato je treba hitreje delati in kdor hoče, da si zagotovi ugoden razstavljalni prostor, naj se čimprej odzove in odpošlje svojo prijavo.

NAGEL RAZVOJ NAŠE TEKSTILNE INDUSTRIJE.

Po statističnih podatkih se je naša tekstilna industrija v zadnjih letih krepko razvila. Leta 1926 je znašal uvoz gotovih tekstilnih izdelkov 21 odstotkov celotnega uvoza, v letu 1927 pa samo 13 odstotkov. Nasprotno je porasel uvoz surovin in polfabrikatov. V letu 1922 se je uvozilo surove bombaževine v vrednosti 91 in pol milijonov dinarjev, v prošlem letu pa v vrednosti 166 milijonov. Vrednost uvožene preje je porasla od 212 na 348

milijonov dinarjev. V letu 1927 se je uvozilo za 28 milijonov dinarjev tekstilnih strojev.

IZSELJENIŠKO GIBANJE V NOVEMBRU 1927.

Po statistiki izseljeniškega komisarijata v Zagrebu se je v mesecu novembru 1927 izselilo v čezmorske države iz naše države 1994 oseb, napram 1478 osebam v novembru 1926, tedaj za 516 vec. Celokupno število izseljencev od 1. januarja 1927 do konca novembra 1927 je znašalo za 3778 oseb več, kakor v istem razdobju leta 1926. Med izseljenci je bilo 693 iz Hrvaške in Slavonije, 452 iz Dalmacije, 429 iz Vojvodine, 141 iz Slovenije, 141 iz Srbije, 121 iz Bosne in 17 iz Črne gore. — Vrnilo se je meseca novembra 1927 celokupno 462 oseb, a od 1. januarja do 30. novembra 1927 celokupno 5005 oseb.

Prispevajte v fond za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo v Ljubljani!

IV.

Naši poklicani faktorji do danes niso mogli skleniti trgovinskih pogodb z nobeno sosednjih držav, v katere more Južna Srbija izvažati svoje najvažnejše kmetijske, živinorejske, obrtne in industrijske proizvode. Kaj pomenja nemožnost izvoza za oblast, ki plačuje z gotovim denarjem največji del svojih potrebščin in ki za svoj najvažnejši produkt — tobak — ne dobiva niti deseti del stvarne vrednosti, bi bilo odveč na široko razlagati. Dotakniti se torej hočemo tega le deloma malo pozneje.

Neurejenost trgovskih odnosov s sosedni ni imela, to se more po vsem tem s sigurnostjo trditi, za nobeno pokrajino v naši državi težjih posledic nego za Južno Srbijo, ker ni bila nobena oblast naše velike domovine v tem pogledu tako zapostavljena kakor ta pokrajina; ena ali druga izvažala v Italijo, Avstrijo ali Čehoslovaško, Južna Srbija pa more izvažati samo v Grčijo, Albanijo in Turčijo svoje najvažnejše predmete: drobnico in živino, cerealijske, sveže sadje, ovčje maslo, mlinske proizvode in zeleno milo. Vzrok temu leži deloma v vrsti in kvaliteti južnosrbijanskih proizvodov, deloma v prevoznih stroških in deloma tudi samo v trgovskih tradicijah. Edino za opij, sir »kačkavalj«, hromovo rudo in

Obvezno signiranje hmelja v izvoznem prometu.

(Načrt naredbe in pravilnika.)

Ministrstvo za kmetijstvo in vode je v sporazumu z ministrstvom trgovine in industrije izdelalo na temelju § 55. spremenjenega zakona o zaščiti industrijske lastnine naredbo in pravilnik za uvedbo obveznega signiranja hmelja, ki se izvažajo iz naše države. Namen naredbe je, kakor naznanja ministrstvo v svojem spremnem dopisu, da se organizira propaganda za ugodnejše plasiranje našega hmelja na svetovnih tržiščih in seznaniti inozemsko pivovarsko industrijo s kvaliteto našega hmelja. Obenem pa se hoče s to naredbo vzpodbuditi naše producente, da bi skrbeli za čim boljše kvaliteto hmelja, ga racionalno kultivirali in osnovali organizacije, ki so potrebne za zaščito tega važnega produkta.

Ministrstvo ima interes, da bi se naredba in pravilnik uveljavila že letošnje pomlad, da bi torej veljala že za prihodnjo izvozno sezijo in je zato poslalo omenjena načrta zainteresiranim gospodarskim zbornicam, da jih proučijo in stavijo svoje predloge in pripombe. Zbornica TOI je o tem za Slovenijo vlevažnem vprašanju, ki je bilo v preteklih mesecih opelovano predmet polemčnih razprav v gospodarskih rubrikah dnevnega časopisja, otvorila sedaj pismeno ankelo med krogi hmeljskih producentov, trgovcev, podjetij in drugih za vskladiščenje, prepiranje in eksport hmelja, da dobi čim točnejši vpogled v mišljenje interesentov.

Načrt naredbe obsega 11 členov in predpisuje v glavnem naslednje:

Kvaliteten hmelj, ki se izvažajo, je obvezno podvržen signiranju, ki ga bodo vršile posebne hmeljarske organizacije s kolektivnimi žigi, katerih uporaba bo zaščiten pri Upravi za zaščito industrijske lastnine. Kvalitetna razlika pri hmelju iz hmeljarskih krajev, kjer hmelj ni standardiziran in katere se upošlevala na svetovnih tržiščih, se bo označevala v kolektivnih žigih dolične oblasti. Žigom se bo označevalo tudi leto proizvodnje, ker ni dovoljeno mešati hmelj dveh različnih produkcijskih let in ga označevati kot istega tipa. Tudi ni po načrtu dovoljeno mešanje hmelja iz različnih produkcijskih rajonov. Žig sme dobiti samo hmelj, ki je predpisno prepariran in konserviran. Hmelj, ki je pripravljen za izvoz in že pakovan, se bo istočasno plombiral, žigosal in zato se bo izdalo potrdilo, ki bo obsegalo vse podatke žiga. Žig vsebuje naslednje napise: 1. Kraljevina SHS z državnim grbom; označba hmelja; 3. sedež in ime društva, ki vrši žigosanje; 4. leto produkcije; 5. krajevno in kvaliteto razliko hmelja posameznih krajev iste hmeljarske oblasti. Žigosanje hmelja, ki se ne preparira in pakuje v skladiščih

LISTEK.

Splošni gospodarski položaj v Južni Srbiji.

(Nadaljevanje.)

III.

Kar se tiče znanstvene organizacije dela, imam povedati, da so se zastopniki vseh važnejših industrijskih podjetij v Južni Srbiji nedavno na neki konferenci razgovarjali o tem vprašanju. Zanimalo je to vprašanje tudi za marsikatero intelektualca novo in se torej ni čuditi, da naši industriji, za kojih mala podjetja to vprašanje za sedaj ni aktualno, niso pokazali posebnega zanimanja, čeravno jim je bil pojasnjen cilj organizacije. Ker gre pri tem vprašanju za čim večje uporabljanje strojev, ki jih v naših malih industrijskih podjetjih nadomeščajo z ročno silo, ni to vprašanje danes v Južni Srbiji toliko aktualno kakor v naših severnih krajih, kjer imajo industriji več kapitala in kjer občutevajo močnejšo konkurenco. Zato čakajo gospodarski krogi z juga, ki niso v stanju, da bi obnovili svoje naprave ali celo moderni-

zirali proizvodnjo, kaj bo ukrenila naša narodna industrija na severu v tem pogledu. Ker ni misliti na znanstveno organizacijo dela brez eliminiranja vseh onih podjetij, ki nimajo najboljših pogojev za intenzivno delo in brez koncentracije kapitala, se je bati, da tudi ob najboljšem populariziranju ta organizacija v Južni Srbiji ne bo uspela, ker so naši ljudje še vedno neizobraženi, opreznosti in sebični. To ne sme ovirati našega prizadevanja z ozirom na to, da preti naši nacionalni industriji že sedaj nevarnost kljub zaščitni carini in da bomo konečno tudi morali voditi račun o našem konsumentu. Z združitvijo posameznih podjetij in s koncentracijo kapitala v nekaterih podjetjih, ki bi bila tehniško kar najbolj opremljena, bomo rešili našo industrijo in našega konsumenta. Zato je treba to idejo popularizirati, ali čas in naval tujih proizvodov bosta našim industrialcem to vprašanje bolj razjasnila nego vsa predavanja naših najboljših ekonomistov. Kljub vsemu temu smo mnenja, da je treba čimprej osnovati nacionalni odbor znanstvene organizacije dela in pričeti s populariziranjem te organizacije pri nas. S prirejanjem predavanj, pisanjem v listih in poukom na praktičnem polju se more mnogo doseči tudi pred navalom tujih proizvodov.

svilene kokone se morejo ob velikem naporu najti odjemalci tudi na drugih svetovnih tržiščih, vse ostalo je navezano izključno na izvoz v navedene tri države.

Predno podrobneje govorimo o negativnem dejstvu neurejenosti trgovinskih odnosov z navedenimi državami za gospodarsko življenje Južne Srbije, je potrebno, da omenimo, še naslednje:

Grčija, zlasti Solun, je naravni konsument južnosrbijanskih proizvodov tako po svoji geografski legi kakor po potrebah prebivalstva in po obstoječih trgovskih zvezah med obema narodoma. Grška potrebščina cerealijske, živine in živalskih produktov je bila že sicer velika, zelo pa je narasla vsled prihoda ogromnega števila maloazijskih beguncev po neuspeli vojni s Turčijo. Konjunktura je bila običajna, če pa bi bili imeli sklenjeno trgovsko pogodbo v tem času, t. j. da bi naš izvor ne bil izpostavljen raznim mahinacijam grških oblasti v vsakem momentu, bi bila mogla Južna Srbija to konjunkturo lepo izkoristiti. Razen tega skuša Grčija povzdigniti svojo mlinarsko in vrvarsko industrijo v času, ko naši mlinci in naši vrvari iz severa pričenjajo izdelovati tudi za izvoz. Grki, ki niso bili vezani s trgovsko pogodbo, so pokrenili vse mere, da onemogočijo plasiranje naše moke in naših vrvarskih izdelkov na svojih tržiščih. Šlo se je še dalje, t. j.

društva, se vrši šele potem, ko je komisija ugotovila, da odgovarja kvaliteta predpisom o kvalifikaciji hmelja.

Pravilnik deli celo hmeljarsko kulturo v naši kraljevini na dva rajona, in sicer: 1. na severni alpsko-šumski rajon in 2. na kontinentalno suho ravnino baške, beogradske in sremske oblasti. Na podlagi tega se uslanjavljata dve hmeljarski oblasti, in sicer prva za mariborsko in ljubljansko politično oblast, druga pa za politične oblasti Bačko, Srem in Beograd. Oblasti se delita na naslednja hmeljarska okrožja in bo hmelj, ki se v njih pridelava, nosil naslednje oznake:

1. V okrajih Celje, Vransko, Gornji grad in Laško: »Južnoštajerski hmelj — Savinjska dolina«; 2. v okrajih Dravograd (Prevalje), Slovenjgradec, Konjice, Maribor desni breg in Maribor levi breg: »Južnoštajerski hmelj — Pohorje«; hmelj, ki se pridelava v okolici Marenberga, more dobiti krajevno ime »Marenberg«; 3. v okrajih Brežice, Sevnica, Šmarje, Rogatec in Konjice: »Južnoštajerski hmelj — Zagorsko polje«; 4. v okrajih ljubljanske oblasti razen navedenih pod 1. in 3. »Jugohmelj — Kranjsko«; 5. v okrajih baške oblasti: »Jugohmelj — Bačka«; hmelj, ki se pridelava v občini Petrovac, se lahko označi v oklepaju tudi s krajevnim imenom Petrovac; 6. v okrajih beogradske oblasti: »Jugohmelj — Banat«; 7. v okrajih sremske oblasti: »Jugohmelj — Srem«. Hmelj, ki se pridelava na terenu Fruške gore, se lahko označi tudi s krajevnim imenom Fruška gora.

Za izvedbo žigosanja in kontrolo izvoza hmelja se ustanavlja hmeljarski svet, ki šteje 31 članov. Od tega pripada organizacijam producentov 25 članov, trgovska zbornica pa delegira v hmeljarski svet 6 članov. Oseb, ki se bavijo samo s preprodajo hmelja, ali kot komisariji s hmeljsko trgovino, se ne more delegirati v hmeljarski svet kot zastopnike producentov hmelja. Kjer obstoja več krajevnih organizacij hmeljarjev v isti hmeljarski oblasti, se morajo te organizacije združiti v zvezo hmeljarskih društev. Ako bi krajevne organizacije producentov hmelja iz kakršnega si bode vzroka ne pristopile k zvezi, potem delegira v hmeljarski svet zastopnike samo ona zveza, ki šteje največ producentov hmelja v določni oblasti.

Po členu 20 načrta pravilnika je naloga hmeljarskega sveta, da odredi vsako leto po stanju hmeljskih nasadov in na podlagi povpraševanja na svetovnih tržiščih, kakšen hmelj se ima smatrati za kvaliteten hmelj, ki je podvržen obveznemu žigosanju. Hmeljarski svet imenuje v vsaki občini, odnosno v vsaki vasi, kjer se hmelj sadi, svojega poverjenika, ki mora biti sam hmeljar in ne hmeljski trgovec. Ti hmeljarski poverjeniki imajo voditi točno statistiko o površini hmeljskih nasadov, o vrstah hmelja, o stanju vegetaci-

je, o boleznih in škodljivcih hmelja, o načinu obdelovanja in gnojenja, kakor tudi o donosu in kvaliteti hmelja, ki se pridelava v posameznih nasadih njegovega področja. Hmeljarski svet ima svoj sklep glede kvalitete hmelja takoj sporočiti vsem poverjenikom, da obvestijo hmeljarje in jih pozvati, da prijavijo take vrste hmelj v primeru prodaje v svrhu žigosanja hmeljarskemu svetu.

S kolektivnim žigom se signira, kakor rečeno, samo kvaliteten hmelj, ki je predpisno prepariran in konzerviran. Pod tem izrazom se razume cela procedura postopanja s hmeljem, počenši od obiranja pa do pakovanja v vrhlo izvoza. Kvaliteten hmelj mora biti po čl. 22 pravilnika dobro obran, brez plesni, brez listja, dobro osušen, toda ne pri previsoki temperaturi nad 38° C, kar se lahko razpozna po barvi lupulina, ki mora biti zlatorumene barve. Hmelj mora imeti lepo zeleno in sijajno barvo, ne sme imeti česnovce arome ali sličnega duha. Šišarice ne smejo biti grobe in nad 5 cm dolge. Končno mora biti hmelj v takem suhem stanju, da se ne more pokvariti in ne menjati barve ali vonja.

Hmeljarski svet ima po zahtevah svetovnega tržišča odrediti žveplanje hmelja in predpisati tudi način žveplanja. Hmelj se mora pakovati v bale in batole, ki mora imeti stalno obliko in težo, kalero odredi hmeljarski svet. Hmeljarski svet odreja skladišče, kjer se ima vršiti signiranje in plombiranje hmelja. V tako svrhu ne morejo služiti privatna skladišča trgovcev, delniških družb ali slično, marveč samo zadržna skladišča. Vendar lahko osnuje hmeljarski svet tudi ekspoziture v posameznih eksportnih središčih, kjer se vrši pakovanje in žigosanje hmelja. O žigosanju hmelja se izda potrdilo, ki obsega vse podatke žiga in ki se mora faksirati, ako se potrdilo glasi samo na eno balo z 2 Din; od 2 do 10 bal z 10 Din in preko 10 bal do največ 20 bal pa z 20 dinarjev. Za signiranje in plombiranje ter izdajo potrdil se bodo pobirale takse, ki jih bo vsako leto posebej določil hmeljarski svet. Izkupiček iz teh taks se bo porabil za križje režijskih stroškov, kakor tudi za osnivanje in doliranje rezervnega fonda, ki ima služiti za razvoj in napredek ter izboljšanje produkcije kvaliteta hmelja, za pobijanje škodljivca mrčesa, za propagando in reklamo za eksport hmelja.

Vsak producent, ki bi izvozil nežigosan kvaliteten hmelj, odnosno, ki ga ne bi prijavil hmeljarskemu svetu, se ima kaznovati z globo v višini 10% od dnevne cene hmelja onega dne, ko se ga je zasačilo. Kazni se stekajo v rezervni fond.

Žigosanje hmelja se ima vršiti v dobi glavne izvozne sezone od avgusta do novembra vsaki dan, v dobi izven glavne sezone pa le po potrebi. Poslovna doba traja od 1. julija do 30. junija p. l. Hmeljarski svet ima o svojem delovanju sestaviti letno poročilo, ki ga mora predložiti vsako leto producentom na občnem zboru.

Kakor vidimo iz gornjih navedb o vsebini obeh načrtov, je osnovna tendenca ministrstva, da se čim izdatneje zaščiti interesi producenta ter da se eliminiira iz trgovine s hmeljem nepotrebne spekulativne posredovalce, ki so ravno v zadnjem času povzročili hmeljski trgovini ogromne škode. Tendencia načrtov je, da se osnujejo obvezne organizacije z močno avtoriteto v interesu našega izvoza, kakor tudi v interesu čim večje povzdige produkcije kvaliteta hmelja.

Pomislek, ki jih zaenkrat imajo nekatere organizacije hmeljarjev proti upeljavi obveznega žigosanja hmelja, so izraz bojazni, kalero diktira neke vrste konzervativnost in se nam ne zdijo stvarno dovolj tehtni in utemeljeni, da bi se nameslo obveznega žigosanja upeljalo le fakultativno žigosanje hmelja, ki samoumevno našemu hmeljarstvu nihi od daleč ne bi moglo prinesli onih koristi, kakor jih more obvezno žigosanje.

Vsak smotren gospodar mora v lastnem interesu skrbeti za to, da naroči »Trgovski list« za leto 1928.

(Dolge prihodnjič.)

Občni zbor Gremija trgovcev v Ptuj.

Gremij trgovcev v Ptuj je imel svoj redni občni zbor dne 18. t. m. v gostilni g. M. Brenčiča ob navzočnosti 48 članov. Občni zbor je otvoril g. Franc Lenart, pozdravil navzoče članke, gg. delegate Pomočniškega zbora, posebej pa prisotnega zveznega tajnika g. Antona Podgorška. Po prečitani zapisnika zadnjega izrednega občnega zbora je podal načelnik g. Lenart pregledno poročilo o delovanju gremija v prošlem letu, našteval razne intervencije in vloge na oblasti ter Zvezo trgovskih gremijev. Gremijalni blagajnik g. Franc Urbančič je poročal o stanju gremijalnih financ. Nato je zaprosil za besedo zvezni tajnik g. Podgoršek ter podal obširno poročilo o naših gospodarskih prilikah, o trgovinskih odnosih z inozemstvom ter o delovanju Zveze. Posebno pa je naglasil potrebo in važnost jakih stanovskih organizacij v našem gospodarskem življenju. Zato naj se pogloblje odnosi med posameznimi Gremiji in Zvezo, trgovstvo pa se naj v večjem številu naroča na svoje strokovno glasilo »Trgovski list«, ki nudi vsakemu trgovcu ko-

ristne in potrebne informacije o naših in inozemskih gospodarskih razmerah. Za ¼urno stvarno predavanje mu g. predsednik izreče v imenu gremija prisrčno zahvalo. K besedi se oglasi še g. Milko Senčar in izreče dosedanjemu agilnemu načelniku gosp. Francu Lenartu ter odboru, kakor tudi zveznemu tajniku g. Podgoršku priznanje in zahvalo.

Vprašanje delovnega časa se je uredilo z malenkostnimi spremembami kakor v prejšnjem letu. Pri volitvi novega odbora je bil dosednji načelnik g. Franc Lenart zopet izvoljen za načelnika, za namestnika pa gosp. Franc Artenjak. Nadalje so bili izvoljeni v odbor še sledeči gg.: Anton Brenčič, Hinko Kreft, Ivan N. Peteršič, Milko Senčar, Leopold Slavič, Fric Slavič in Franc Urbančič. Za namestnika pa gg.: Franc Mohorič in Franc Nedog.

Pri slučajnosti so se obravnavala in reševala razna vprašanja in želje lokalnega značaja. Za tem se načelnik g. Lenart zahvali za dobro udeležbo občnega zbora, za živahno udeleževanje debate, prosi ob enem navzoče, naj kolikor mogoče največ pozornosti posvečajo vaještvu, ter zaključil ob 23. uri redni občni zbor.

† IVAN JAKOPIČ.

V nedeljo je po kratki bolezni preminul g. Ivan Jakopič, knjigoveški mojster v Ljubljani, na Cankarjevem nabrežju. S smrtno Jakopiča izgubi slovenska obrtniška organizacija enega izmed svojih najbolj agilnih in požrtvovalnih delavcev. Kdor ga je poznal, ga je moral kot moža kremenitega značaja in kot zavednega in neumornega boritelja obrtniških interesov visoko čislati in spoštovati. Zato je vest o smrti Jakopiča s trpkostjo napolnila vse, ki so pokojnika poznali.

Rojen v Ljubljani 1878 se je pokojni Jakopič izučil knjigoveštva pri tiskarju I. Bonač, a se je leta 1913 osamosvojil. »Mojstrski bolniški blagajnik« je bil več let požrtvovalen tajnik, a »Pokrajinsko združenje knjigovozov« je vodil kot vzoren predsednik od njene ustanovitve. Skozi dolga leta je bil do svoje smrti tudi član načelstva »Zveze obrtnih združenj«, odbornik »Obrtnega društva v Ljubljani« in še sodelavec pri raznih drugih narodnih in kulturnih organizacijah. Povsod so pokojnega Jakopiča cenili kot nesebičnega, požrtvovalnega in vztrajnega delavca. Zato mu ohranimo časten in trajen spomin!

* * *

KONKURZI IN PORAVNAVE V ČEHO-SLOVAŠKI.

Po uradni statistiki so registrirali na Čehoslovaškem v letu 1927 502 konkurza. V 362 zavarovanih primerih so znašala aktiva 366 milijonov Kč, pasiva pa 625 milijonov. Število sodnih poravnav je znašalo 2424. V 2415 zavarovanih primerih so znašala aktiva 376 in pasiva 7567 milijonov, tako, da je znašala prezaolženost 380 milijonov. Skupno število falimentov (konkurzov in poravnav) je znašalo 2926, od teh industrijskih 1017, trgovskih in bančnih pa 1642.

Iz naših organizacij.

Uradni dan »Sreznega gremija trgovcev v Celju« se vrši za člane trgovcev v gornjegrajskem srezu v sredo, dne 25. t. m. in sicer od 9. do 12. ure popoldne v Gornjem gradu v posebni sobi gostilne F. Veršnik, od 2. do 5. ure popoldne pa v Mozirju v občinski posvečovalnici. — Načelstvo.

Ljubljanska borza.

Tečaj 23. januarja 1928	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13.535	13.565
Budimpešta 1 pengó	9.965	9.935
Curib 100 fr.	1093	1096
Dunaj 1 šiling	7.995	8.025
London 1 funt	276.70	277.50
Newyork 1 dolar	56.685	56.885
Praga 100 kron	168.125	168.925
Trst 100 lir	300	302

Trgovina.

Sladkorni trg. Na mednarodnih sladkornih trgih je bila tendenca v zadnjem času kaj slaba. Pravijo, da prihaja to gibanje od ameriške spekulacije in od stremljenja interesiranih krogov, da izvajajo pritisk na evropske producente sladkorne pese. V zvezi s pogajanjimi o mednarodni ureditvi sladkorne produkcije bodo Amerikanci napravili poskus, da napotijo pridelovalce z ozirom na nizke cene sladkorja in zato tudi na nizke bodoče cene sladkorne pese k zmanjšanju produkcije. V Ameriki so cene zelo padele, v Evropi je prodaja vsled negotovosti tržnega položaja prav slaba.

RAZNO.

50-LETNICA OTONA ZUPANČIČA.

22. jan. je praznoval 50-letnico svojega rojstva veliki pesnik Oton Zupančič. Ob tej priliki se je duhu odličnega mojstra s hvaležnostjo poklonila vsa kulturna Slovenija. To priliki so proslavile številne kulturne organizacije tudi v drugih pokrajinah naše države in daleč v inozemstvu, kamor sega sloves ustvarjanj našega velikega mojstra. Ovacije, kojih je bil deležen v nedeljo jubilarnt povsod, kjerkoli se je pokazal, vrste deputacij, ki so se mu poklonile in neštnevilne brzojavne čestitke; naj bi bile vsaj majhen dokaz neizmernega hvaležnosti, ki jo dolguje velikemu možu predvsem slovenski narod, a tudi ves slovanski kulturni svet.

* * *

III. Mednarodni semenj v Solunu se vrši od 16. do 30. septembra t. l.

Gospodarske vesti. Pri mednarodnih činiteljih mednarodne zveze umetne svile obstoji namen, da povabijo č.ani kartela štiri člove, tovarne umetne svile na pogajanja glede pristopa v mednarodni kartel. — Čsl. poljedelsko ministrstvo je izdelalo zakonski načrt za ustanovitev zavarovalne družbe z naslovom »Centralnoelementarna zavarovalna družba«, ki se bo pečala edinole z zavarovanjem živine in z zavarovanjem proti toči. Ustanovno glavnicu v znesku 42 milijonov Kč bo plačala država, ki bo obenem dajala družbi letno podporo 8 mil. Kč. — Po berlinski sladkorni konferenci, ki smo jo že omenili, hočejo sklicati za 5. febr. novo konferenco v Pariz. Kakor beremo bodo potekala pogajanja zelo težavno. — Čsl. industrija konoplje je v zadnjem času izvedla ugodne nakupe surovega blaga v inozemstvu in bo vsled številnejših naročil povečala delovni teden za 6 do 10 ur. Zlasti Moravska veliko nakupuje. — Ogrska d. d. bombaševе industrije je povečala število statev na 1000! Seveda so morali tovarniške naprave razširiti in so obenem razširili tudi predilnico. — I. G. Farben je sklenila s koncernom Dupont dogovor o skupni usta-

novitvi ameriške družbe za proizvodnjo dušika. Po načrtu bo prevzela družba Dupont večino delnic nove družbe. Na Švedskem so se začeli veliki spori glede mezd v kovinski industriji in gledajo na nadaljni razvoj z veliko skrbjo. — Med Milanom in Benetkami bodo napravili posebno avtomobilno cesto in so prav te dni začeli z nadaljevanjem že obstoječega dela med Milanom in Bergamo. — Belgijska vlada je osnovala »Najvišji svet za cestno omrežje Belgije«, kojega prva naloga bo izdelava signalnega sistema za močno narasli avtomobilni promet. — Novo veliko londonsko aviatično pristanišče Croydon more sprejeti po podatkih angleškega časopisa 35 aeroplanov največjih tipov. Napravljeno je tudi zaletišče za aeroplane v dolžini več kot 1 in pol km. Visoki kontrolni stolp omogoča nadzorovanje vsega letalskega prometa. — Sleeping Car Co je stvorila direktni železniški promet med Londonom in Kairo; z majhnim prestopom v Carigradu prideš iz Londona v Kairo v petih dneh, iz Londona v Haifo pa v štirih. — V preteklem letu je uvozila Švica za 2564 milijonov frankov blaga, izvozila ga je pa za 2023 milijonov. Uvoz je napram letu 1926 narasel za 149 milijonov, izvoz za 187 milijonov. — Eksport nafte iz Sovjetske Rusije v Francijo je znašal leta 1926 170.000 ton, lani pa že 390.000 ton. Ruski bencin je tvoril leta 1926 8 % vsega francoskega bencinskega importa, lani pa 17,5 odstotkov. — V Belgijo so izvozili Rusi l. 1926 50.000 ton petrolejskih produktov, lani 70.000 ton. Uvoz petrolejskih produktov Sovjetske zveze v Francijo oskrbuje francoska tvrdka Petrofine Française, ki vodi 42 do 44 odstotkov francoskih petrolejskih importov. Na Standard Oil jih pride 28 %, na Shell Co 12—14, na Anglo-Persian 10 do 12. — Potrebo francoske mornarice glede petroleja so krili v letu 1926/27 v treh četrtinah proizvodi ruske zveze. — Delniška glavica na novo ustanovljene banke Union Financiere d'Anvers bo znašala 100 milijonov frankov. — L. 1926 je bil na Angleškem premogovni strik, zato tega leta pri primerjanju ne moremo porabiti. Lani je znašala angleška premogovna produkcija 265 milijonov ton, za 7 % več kot v letu 1925. Izvoz lanskega leta cenijo na 68,2 milijonov ton napram 28,5 milijonov v letu strijka in 68,2 milijonov leta 1925. — Nemška zveza cevi je sklenila, da bo pustila cene za enkrat nespremenjene. — Od čistega dobička Ogrske Narodne banke v znesku 12,6 mil. pengö bodo izplačali 11 odstotno dividendo in bodo dotirali rezervni sklad za 10 % nad pravili, tako da bo dosegel naenkrat predvideno višino 20 odstotkov delniške glavice, ter da bo narasel od 2,710.000 pengö na 6,950.000. Iz ostanka bodo porabili 1,500.000 za znižanje državnega dolga pri banki. Lahko bi bili dali tudi 14 odstotno dividendo, pa so preveč rajši porabili za notranjo okrepitev zavoda.

Industrija.

Rumunska petrolejska industrija 1927. V preteklem letu so producirali v Rumuniji 3,237.804 ton surovega petroleja. Večina produkcije, 2,795.830 ton, pride na devet vodilnih petrolejskih družb. V povojnih letih izkazuje rumunska petrolejska produkcija sledeče številke, v tonah:

1921 : 1.168.414	1925 : 2.316.797
1922 : 1.372.905	1926 : 3.244.415
1923 : 1.512.302	1927 : 3.237.804
1924 : 1.860.471	

Kakor vidimo, je produkcija petroleja hitro rasla, zlasti od leta 1924 na 1925 in še bolj od 1925 na 1926. Lani je bila približno na višini predlanskega leta. Od leta 1921 do leta 1926 ali 1927 se je produkcija dvignila za približno 180 odstotkov.

Poljska industrija jekla namerava kot konkurenčen ukrep proti znižanju cen jeklenega kartela znižati svoje cene za vse produkte za 10 do 15 odstotkov.

Elektrifikacija na Španskem. Španski ministrski svet je razmotrival o načrtu poljedelskega ministra, ki je največje važnosti za gospodarsko bodočnost države. Program vsebuje načrt elektrifikacije španskih železnic, zlasti gorskih in onih, ki imajo intenziven promet. Gre za dolžino 2000 km. Skupne stroške elektrifikacije cenijo na 300 milijonov peset. Doslej elektrificirane proge obsegajo samo 7 odstotkov prog, ki jih hočejo spremeniti v električne.

Denarstvo.

National City Bank of New York. Kljub hudi konkurenci drugih bank je N. C. B. v preteklem letu dvignila v primeri z letom 1926 svoj dobiček za 3 milijone dolarjev, na 18,4 mil. Dividend bodo razdelili za 11 in pol milijona dolarjev. Skupna aktiva banke so znašala 31. decembra 1927 7 mil. dolarjev, za 288,4 mil. dolarjev več kot 31. decembra 1926. Depoziti banke so se v teku preteklega leta zvišali za 191,4 mil. dolarjev na 1275 milijonov in so s tem za več kot polovico večji kakor vloge onega bančnega zavoda v Ameriki, ki je prvi za Nat. C. B. V inozemstvu ima banka 87 podružnic, med njimi 9 v Evropi.

TRŽNA POROČILA.

PETROLEJ.

Vsled nazadovanja ameriške petrolejske produkcije presojajo izgleda petrolejskega trga sedaj nekaj bolj zaupljivo. Dnevna produkcija v U. S. A., ki je znašala v prejšnjih mesecih dosti nad 2,5 mil. barelov, je padla sedaj skoraj na 2,4 mil. barelov. 1 barrel je ca 1½ hl. Pennsylvanski petrolej se je v zadnjem času v ceni dvignil že za 10 centov pri barrelu, dočim so cene ameriškega petroleja doslej že več mesecev padale. Tudi

sicer se je ameriški petrolejski trg nekaj utrdil. Sicer eksport še sedaj ni zadovoljiv, a domači trg se je zboljšal. Tudi tekovanje z ruskim petrolejem je postalo nekoliko mirnejše. Na Španskem se je pa ruski petrolej v toliko uveljavil, da je kril novi španski monopol 60 % skupne potrebe v ruskem petroleju. Dotična pogodba je že potrjena. Doslej je bila Španija skoraj izključna odjemalka družb Standard in Shell. Na Poljskem je dekretirala vlada z zakonom o pospeševanju produkcije nafte vrsto davčnih olajšav, ki naj pridejo petrolejskim tvrdkam v dobro zlasti pri novem vrtnanju v bodočih desetih letih. S tem upajo na intenzivnejšo izkoriščanje še ne otvorenih petrolejskih okrajev in s tem na bogatejšo oskrbo poljskih rafinerij s poljskim surovim petrolejem.

V svetovni produkciji petroleja pride ca 20 % na bencin, 10 % na lahke vrste, 15 % na mazilni petrolej, 55 % na druge vrste. Zedinjene države, ki so bile s ca 71 % svetovne produkcije v letu 1926 daleko na prvem mestu, so še nadalje vodeče. Medtem je Rusija prekosila produkcijo Venezuele in Mehike in je prišla na drugo mesto; njena produkcija je sedaj že za 10 % nad predvojno. V gospodarskem letu 1926/27 je znašal izvoz ruskih produktov nafte 2,040.000 ton, za 38 odstotkov več kot v prejšnjem gospodarskem letu in za 115 % več kot v letu 1913; torej se je eksport še dosti bolj dvignil kot produkcija. Zlasti velik je bil eksport v Francijo, dalje v Egipt in Indijo, dočim je ostal eksport v Anglijo leta 1926/27 na isti višini kot leta 1925/26.

Računajoč porabo petroleja na 1 osebo vidimo, da ga porabi vsaka oseba v U. S. A. na leto 860 litrov, v Angliji 100, v Franciji 60. Amerika porabi ca 70 % svetovne produkcije, Evropa pa samo 11 odstotkov.

BAKER.

S koncem decembra 1927 so potekle pogodbe za dobavo bakra British Metal Corporation in je družba sedaj zopet pristopila svetovnemu bakrenemu kartelu, ki mu je pripadala samo nekaj tednov po ustanovitvi Brit. Met. Corp. je kupila doslej 12 ton surovega bakra na leto od Union Miniere du Haut Katanga (Katanga je pokrajina v Kongu) in so ga rafinirali pri Nichols Copper Co. Ker je družba Katanga članica svetovnega bakrenega kartela, bi ne bila mogla obnoviti prodajne pogodbe z Brit. Met. Corp., če bi ne bila ta družba zopet pristopila kartelu. S pristopom angleške kovinske družbe, ki je londonski vladi blizu, je postal položaj onih družb, ki so še izven svetovnega bakrenega kartela, še slabši. V poštev pride tudi, da kontrolira angleška družba špansko družbo Rio Tinto, koje produkcija se v Angliji predela. Produkcija družbe Rio Tinto je bila doslej, dokler je bila Brit. Met. Corp. izven kartela, sicer kvotizirana, glede cen pa določbe kartela za čisto kovino, na Angle-

škem producirano, niso bile veljavne. Prirastek, ki ga dobi svetovni bakreni kartel s pristopom angleške družbe, znaša na leto ca 40.000 ton. To, da je vstopila vodilna angleška družba v kartel, označajo kot uspeh kartela, ki je nastopal v zadnjih mesecih proti Londonu s prav gospodarsko-bojnimi sredstvi. Londonske zaloge bakra so se znižale v zadnjem času na 11.000 ton in si moremo iz nazadovanja zalog razlagati trajno hausse zadnjih mesecev na londonskem trgu. Pravijo, da bo vsled vstopa angleške družbe v kartel pičlost zalog na londonskem trgu sedaj ponehala, kar pomeni obenem konec hausse v cenah bakra.

* * *

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 20. I. 1928 je bilo pripeljanih 60 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 7—9 tednov stari komad 200 do 250 Din; 3 do 4 mesece stari 350—450, 5 do 7 mesecev stari 480 do 500, 8 do 10 mesecev stari 550 do 650, 1 leto stari 1000 do 1200, 1 kg žive teže 10 do 12,50, 1 kg mrtve teže 16 do 18 Din. Prodalo se je 46 komadov.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 31. januarja t. l. ponudbe glede dobave stekla; do 3. februarja t. l. glede dobave 15 ton livarskega koksa, 4500 kalcinirane sode, 15 ton peska za livarske vrste, sestavnih delov zaklopniškega krmilja in glede dobave borovih plohov. — Predmetni pogoji so na vpogled pri mašinskem odeljenju te direkcije. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 28. januarja t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg šamota v prahu in 1000 kg solne kisline; do 30. jan. pa glede dobave 800 kg loja. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 31. januarja t. l. ponudbe glede dobave 150 komadov karbidnih svetilk. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 3. februarja t. l. ponudbe glede dobave 160 kg laneno-oljnatega firneža; do 7. februarja t. l. glede dobave 27 m. specialnega jermena za sklopke pri lokomotivah; do 14. februarja t. l. pa glede dobave 2 turbosesalk. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 6. februarja t. l. pri 38. pešadijskem polku »Njegošev« na Celinju glede dobave živil (fižol, testenine, zdrob, moka, čebula itd.). Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled. — Dne 16. februarja t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave lokomotivnih spojin ročič; dne 17. februarja t. l. pa glede dobave železa za rešetke. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so na vpogled pri mašinskem odeljenju te direkcije.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani

priloge

špecerijsko blago

raznoverstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznoverstno rudninsko vodo.

Lesna pražarna za kavo in mlika za dišave z električnim obratom. Ceniki na razpolago!

RAZGLAS.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo
v Ljubljani
razpisuje oddajo

vodovodne in električne inštalacije

za stanovanjsko hišo na Bleiweisovi cesti v Ljubljani.

Vsi potrebni podatki se dobijo od 23. t. m. dalje med uradnimi urami pri podpisnem uradu.

Pravilno sestavljene in zapečatenе ponudbe je vložiti do 31. januarja 12. ure popoldne pri podpisnem uradu.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo
v Ljubljani.

VELETRGOVINA
kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

Zaloga sveže prazene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna posrežba! Zahtevajte cenik!

Preselitveno naznanilo
KOMERCIJALNA BANKA D. D., podružnica Ljubljana
Afilacija banke Čeho-Slovaški Legiji v Pragi
se je preselila v novo urejene prostore
na Mestnem trgu št. 5.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TRG.-IND. D. D. Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih listov. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVARNICA. * TELEFON. ŠT. 2512.

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.